

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ – ΝΕΑ ΦΑΣΗ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.1 Καινοτομία – Επιχειρηματικότητα – Διοίκηση Επιχειρήσεων	4
1.2 Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	4
1.3 Επιχειρηματικότητα και Τουριστική – Πολιτιστική Ανάπτυξη.....	5
1.6 Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα – e-επιχειρείν.....	5
1.7 Πράσινη Επιχειρηματικότητα.....	6
1.8 Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση.....	7
1.9 Σύγχρονες Τραπεζικές Συναλλαγές	7
1.10 Υπολογίζοντας τις δαπάνες του νοικοκυριού	8
1.11 Συμβουλευτική σταδιοδρομίας.....	9
1.12 Επαγγελματική ενεργοποίηση ανέργων γυναικών.....	9
2.1 Περιβάλλον και καθημερινή ζωή	10
2.2 Γεωργία και Φυσικοί Πόροι.....	11
2.3 Συλλογικές Περιβαλλοντικές Δράσεις.....	12
2.4 Οικολογικές λύσεις για το σπίτι	13
2.9 Αγωγή Υγείας – Πρώτες Βοήθειες.....	13
3.1 Επεξεργασία Κειμένου – Διαδίκτυο (I).....	14
3.2 Υπολογιστικά Φύλλα – Παρουσιάσεις (II).....	14
3.3 Βάσεις Δεδομένων – Εξειδικευμένα θέματα (III).....	15
3.4 Διαδικτυακά εργαλεία και υπηρεσίες στην καθημερινή ζωή.....	15
3.5 Ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media)	16
3.6 Δημιουργία Ιστοσελίδας.....	16
3.7 Ηλεκτρονική Εφημερίδα.....	17
4.1 Ελληνικό Αλφαβητικό σύστημα	18
4.2 Βελτιώνω την ορθογραφία μου	19
4.3 Σύνταξη εγγράφων - φορμών.....	19
4.4 Αγγλικά για το χώρο εργασίας (A2-B1)	20
4.5 Αγγλικά για τον τουρισμό (A2)	20
4.6 Γαλλικά για τον τουρισμό (A1-A2).....	20

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5.1 Διαχείριση εργασιακού άγχους / Εναρμόνιση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής	21
5.3 Αποτελεσματική ηγεσία στην εργασία	22
5.4 Διαχείριση χρόνου	22
5.5 Διαχείριση διαπροσωπικών σχέσεων	23
5.7 Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία.....	24
5.8 Αποτελεσματική επικοινωνία με φορείς και υπηρεσίες	24
5.9 Αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης στην καθημερινή ζωή	25
6.1 Ιστορία της Τέχνης.....	25
6.2 Εικαστικό Εργαστήρι.....	26
6.4 Κινηματογράφος.....	26
6.5 Εργαστήρι δημιουργίας Βίντεο	27
6.7 Εργαστήρι μουσικής	27
6.10 Τοπική Ιστορία.....	28
7.1 Μετανάστες – Υποστήριξη στην καθημερινή ζωή	29
7.2 Τσιγγάνοι – Γλωσσικές δεξιότητες I	29
7.3 Τσιγγάνοι – Γλωσσικές δεξιότητες II	30
7.4 Τσιγγάνοι – Υποστήριξη στην καθημερινή ζωή	31
7.5 Κρατούμενοι – Επικοινωνία στην καθημερινή ζωή (A1)	32
7.6 Κρατούμενοι – Επικοινωνία στην καθημερινή ζωή (A2)	33
7.7 Κρατούμενοι – Υποστήριξη κρατουμένων	33
7.8 Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης– Γλωσσικές δεξιότητες I.....	34
7.9 Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης – Γλωσσικές δεξιότητες II.....	34
9.1 Εκπαίδευση Μεταναστών Επίπεδο A1: Απευθύνεται σε αρχάριους ή ψευδοαρχάριους (όσοι δεν έχουν κατακτήσει όλες τις γλωσσικές δεξιότητες της ελληνικής γλώσσας) υποψηφίους.....	35
10.13 Νέες εναλλακτικές καλλιέργειες	36
10.64 Λαογραφία του τόπου.....	36

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.1 Καινοτομία – Επιχειρηματικότητα – Διοίκηση Επιχειρήσεων

Οι έννοιες της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της διοίκησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων απαντώνται όλο και συχνότερα σήμερα. Όμως, ποιο ακριβώς είναι το περιεχόμενό τους και ποιες δεξιότητες και εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν ένα νέο επιχειρηματία για την είσοδό του στην αγορά; Ο σκοπός της Θεματικής Ενότητας είναι η οριοθέτηση των προηγούμενων εννοιών και η σύντομη συζήτηση του ρόλου τους στο οικονομικοκοινωνικό πλαίσιο.

Αρχικά, συζητούνται οι διάφοροι ορισμοί για την επιχειρηματικότητα και οι διάφορες μορφές της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην καινοτομία ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στη συνέχεια εξετάζεται η διαδικασία της επιχειρηματικής δραστηριοποίησης: από την επιχειρηματική ευκαιρία στο επιχειρηματικό σχέδιο και στην ίδρυση της εταιρείας. Τέλος, συζητούνται οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις ως προς την αρχική φάση διοίκησής τους, συγκρινόμενες με μεγαλύτερες εταιρείες εγκατεστημένες στην αγορά.

Η Θεματική Ενότητα στοχεύει, επίσης, σε μάθηση μέσω δράσης θεμάτων που αφορούν στο επιχειρείν. Έτσι, δίνεται έμφαση στην εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου βασισμένου σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές ιδέες των εκπαιδευομένων. Το σχέδιο αυτό αποτελεί βασική επιχειρηματική δεξιότητα, χρήσιμη στην προσέλκυση συνεργατών και επενδυτών, η οποία περιλαμβάνει εκτός των άλλων: παρουσίαση του προϊόντος, ανάλυση ανταγωνιστών, ανάλυση SWOT, οικονομική ανάλυση και σχέδιο μάρκετινγκ. Με τον τρόπο αυτό οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν άμεσα σε όσα μαθαίνουν.

1.2 Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Στις μέρες μας, το σύγχρονο οικονομικό μοντέλο της προστατευτικής κρατικής πολιτικής αλλά και η αποθώωση της φιλελεύθερης αγοράς (της προσφοράς και ζήτησης) έφερε στο προσκήνιο την ανάγκη αλλαγής της σύγχρονης οικονομικής σκέψης. Το αποτέλεσμα είναι οι πολίτες να πρέπει να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη ενσωματώνοντας κοινωνικές, περιβαλλοντικές και ηθικές παραμέτρους.

Για το λόγο αυτό, η συγκεκριμένη Θεματική Ενότητα έχει σκοπό να αναπτύξει θέματα:

- κοινωνικής οικονομίας,
- κοινωνικής (ή αλληλέγγυας) επιχειρηματικότητας,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- σχετικά με τον κοινωνικό επιχειρηματία,
- λογοδοσίας των κοινωνικών επιχειρήσεων και
- σχετικά με τους ηθικούς επενδυτές.

Επίσης, θα αναπτυχθούν οι κατάλληλες και επαρκείς γνώσεις για μια σειρά θεμάτων θεσμικού πλαισίου (λ.χ. σχετικές νομοθεσίες), πρακτικών ζητημάτων και εμπειρικών αποτελεσμάτων βασιζόμενα στην εθνική και διεθνή εμπειρία, ώστε να προετοιμαστούν στελέχη ικανά να ανταποκριθούν μελλοντικά στις προκλήσεις της κοινωνικής οικονομίας.

1.3 Επιχειρηματικότητα και Τουριστική – Πολιτιστική Ανάπτυξη

Το εκπαιδευτικό υλικό της «Επιχειρηματικότητας και Τουριστικής – Πολιτιστικής Ανάπτυξης» προωθεί μια βιωματική προσέγγιση στην εκπαίδευση. Επιχειρείται μια προσέγγιση στις έννοιες της επιχειρηματικότητας, της τουριστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, των καινοτόμων ιδεών, του επιχειρηματικού κύκλου και της διαμόρφωσης επιχειρησιακού σχεδίου.

Έτσι, μέσα από την κατανόηση των εννοιών της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, επιδιώκεται η υιοθέτησή τους με σκοπό τη δημιουργία μιας καινοτομικής επιχείρησης που να σχετίζεται με τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό της περιοχής.

Επίσης, στόχος είναι η απόκτηση γνώσεων για τον επιχειρηματικό κύκλο και τις φάσεις του, καθώς και για το επιχειρηματικό σχέδιο και τα βασικά του βήματα. Γίνεται ανάλυση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πώς αυτή επιτυγχάνεται, ενώ δίνεται έμφαση στη σχέση του πολιτιστικού τουρισμού με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Τέλος, προτείνεται, με βιωματικές δραστηριότητες αλλά και με επιτυχημένα παραδείγματα που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό, οι συμμετέχοντες να εκφράσουν τις απόψεις τους, να ανταλλάξουν ιδέες και με βιωματικό τρόπο να μπορέσουν να κατανοήσουν το εκπαιδευτικό υλικό.

1.6 Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα – e-επιχειρείν

Η ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα αποτελεί την εξέλιξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και καλύπτει σήμερα όλο σχεδόν το φάσμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Ο σκοπός της Θεματικής Ενότητας είναι η εξοικείωση με την ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα, τις πρακτικές και τις δυνατότητές της, τις οποίες ο εκπαιδευόμενος καλείται να γνωρίσει και να αξιολογήσει κριτικά σε σχέση με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα και τις πρωτοβουλίες του.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αρχικά, παρουσιάζεται ιστορικά η εμφάνιση της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας ως εξέλιξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα όπως: η Amazon, η TripAdvisor, το Skype κ.ά. συζητούνται οι διάφορες μορφές ηλεκτρονικού επιχειρείν, τα επιχειρηματικά μοντέλα του, οι πρακτικές του και ο χαρακτήρας του (αγοραίος, κοινωνικός, μικτός κ.ά.). Στη συνέχεια, συζητείται το επιχειρηματικό σχέδιο ηλεκτρονικών επιχειρήσεων το οποίο περιλαμβάνει, εκτός των παραδοσιακών εδαφίων του, θέματα εφοδιαστικής αλυσίδας και ασφάλειας των συναλλαγών, συστήματα ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού, ηλεκτρονικά συστήματα μάρκετινγκ κ.ά. Τέλος, παρουσιάζονται θέματα που αφορούν στην εξέλιξη της τεχνολογίας η οποία επηρεάζει άμεσα την ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα όπως: η ανάπτυξη των κοινωνικών δικτύων, η υπερασιοδοξία για τις νέες τεχνολογίες, η πειρατεία στο διαδίκτυο κ.ά.

Στόχος της Θεματικής Ενότητας είναι αφενός η ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των ενήλικων εκπαιδευομένων, αφετέρου η ενίσχυση της κριτικής τους σκέψης σε θέματα ηλεκτρονικού επιχειρείν. Συνεπώς, η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει εργασία σε ομάδες, παραδείγματα, μελέτες περιπτώσεων και σειρά δραστηριοτήτων.

1.7 Πράσινη Επιχειρηματικότητα

Στόχος της θεματικής ενότητας «**Πράσινη Επιχειρηματικότητα**» είναι να αποτελέσει έναν οδηγό δημιουργίας μιας πράσινης επιχείρησης υπό το πρίσμα της αειφόρου ανάπτυξης. Η θεματική ενότητα έρχεται να καλύψει τις ανάγκες που επιβάλλει η εποχή μας για ορθολογική προστασία του περιβάλλοντος με ανάπτυξη ενός προσοδοφόρου επιχειρηματικού προτύπου που θα αποφέρει τόσο περιβαλλοντικά, όσο και επιχειρηματικά οικονομικά οφέλη.

Μελετώντας το υλικό της θεματικής ενότητας, ο εκπαιδευόμενος - ενδιαφερόμενος αντιλαμβάνεται τις έννοιες της περιβαλλοντικής επιχειρηματικότητας, της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της περιβαλλοντικής επίδοσης, καθώς επίσης και τη σημασία του επιχειρηματικού σχεδίου κάθε επιχείρησης που ενσωματώνει περιβαλλοντικές δράσεις.

Για την καλύτερη κατανόηση κάθε έννοιας - ενότητας υπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα, τα οποία αποτελούν καλές περιπτώσεις περιβαλλοντικής εφαρμογής από επιχειρήσεις του ελλαδικού χώρου. Επιπρόσθετα, αναδεικνύονται Καλές Πρακτικές και Μελέτες Περιπτώσεων, οι οποίες περιέχουν και ασκήσεις για τους εκπαιδευόμενους - ενδιαφερόμενους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος, εκτιμάται ότι η θεματική ενότητα διευκολύνει στη δημιουργία μιας ευρύτερης αντίληψης για αντίστοιχες τάσεις που υπάρχουν σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς το αντικείμενο της πράσινης – περιβαλλοντικής επιχειρηματικότητας εμφανίζει ιδιαίτερη δυναμική και προοπτική στο άμεσο και απώτερο μέλλον.

1.8 Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση

Η περίοδος της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, καθώς και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας κατευθύνουν ένα μεγάλο μέρος επαγγελματιών στην εκμετάλλευση ευκαιριών ή στη δημιουργία της δικής τους θέσης εργασίας, ανοίγοντας μια επιχείρηση.

Άλλοι έχουν μια καλή επιχειρηματική ιδέα και έχοντας εντοπίσει ένα κενό στην αγορά βλέπουν μια ευκαιρία να ανοίγεται μπροστά τους. Παρόλο που ο ενθουσιασμός και το πάθος στην επιχειρηματικότητα είναι απαραίτητα, δεν αρκούν μόνο αυτά. Υπάρχουν πολλές γνώσεις που πρέπει να αποκτηθούν και δεξιότητες να καλλιεργηθούν προκειμένου το εγχείρημα του νέου επιχειρηματία να στεφθεί με επιτυχία. Οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες και ο διεθνής ανταγωνισμός απαιτούν τη συνεχή ενημέρωση και τη χρήση δοκιμασμένων εργαλείων διοίκησης ώστε να παίρνονται εγκαίρως οι κατάλληλες αποφάσεις.

Η θεματική ενότητα «Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση» στοχεύει στο να εισάγει κάθε συμμετέχοντα σε βασικές έννοιες και τεχνικές δημιουργίας της δικής του επιχείρησης.

Υπό αυτή την έννοια είναι χρήσιμο ο κάθε εκπαιδευόμενος να εστιάσει στο σχεδιασμό ενός πραγματικού επιχειρηματικού εγχειρήματος και να ακολουθήσει τα βήματα της ενότητας.

Ως επιμέρους θέματα της ενότητας αυτής συμπεριλαμβάνονται και παρουσιάζονται με πρακτικό τρόπο τα εξής: οι τεχνικές ανεύρεσης της αρχικής ιδέας, η δοκιμή και αξιολόγησή της πριν την έναρξη της επιχείρησης, η παροχή γνώσεων για τη διαμόρφωση επιχειρηματικών σχεδίων, η επιλογή νομικής μορφής, η εκτίμηση των απαιτούμενων πόρων, καθώς και η εύρεση σύγχρονων μορφών χρηματοδότησης.

1.9 Σύγχρονες Τραπεζικές Συναλλαγές

Η επιτυχία ενός επιχειρηματικού εγχειρήματος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες ενώ συχνά λέγεται ότι δεν υπάρχει «συνταγή επιτυχίας». Ένα από τα πρώτα βήματα στην έναρξη μιας επιχείρησης και σημαντικός παράγοντας για την μελλοντική επιτυχία είναι η εύρεση συνεργατών. Ένας τραπεζικός οργανισμός μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο συνεργάτη για μια επιχείρηση. Ο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επιχειρηματίας θα πρέπει να αξιολογεί τα προϊόντα που διαθέτει μια Τράπεζα, να υιοθετεί τις σύγχρονες τραπεζικές συναλλαγές για τη βελτίωση των εργασιών του και να αξιοποιεί επιλογές χρηματοδοτήσεων και επενδύσεων που του παρέχονται.

Στη θεματική ενότητα «Σύγχρονες Τραπεζικές Συναλλαγές» σκοπός είναι οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν τις γνώσεις και να βελτιώσουν τις δεξιότητες ώστε να χρησιμοποιούν τις σύγχρονες τραπεζικές συναλλαγές στη δική τους επιχείρηση. Οι ενότητες του προγράμματος επιλέχθηκαν με τη λογική των βημάτων που θα πρέπει να κάνει ο υποψήφιος επιχειρηματίας προκειμένου να αναπτύξει τη συνεργασία του με έναν ή περισσότερους τραπεζικούς οργανισμούς.

Οι συμμετέχοντες, παρακολουθώντας το επιμορφωτικό πρόγραμμα της θεματικής ενότητας αυτής, θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν βασικά τραπεζικά προϊόντα και να αξιοποιούν τις τραπεζικές υπηρεσίες προς όφελος της επιχείρησής τους, να εκτιμούν τα οφέλη και το κόστος των διαφόρων συναλλαγών, να κατανοούν τις σύγχρονες τραπεζικές συναλλαγές και τις δυνατότητες που τους παρέχει η χρήση υπηρεσιών της ηλεκτρονικής τραπεζικής, να διαχειρίζονται τα χρηματικά τους διαθέσιμα προς όφελος της επιχειρηματικής δράσης τους και να επιλέγουν χρηματοδοτικές λύσεις για την υλοποίηση των επιχειρηματικών τους σχεδίων.

1.10 Υπολογίζοντας τις δαπάνες του νοικοκυριού

Το θέμα της διαχείρισης των οικονομικών του νοικοκυριού ήταν ανέκαθεν σημαντικό για την οικογενειακή ευημερία, σήμερα όμως δείχνει πιο κρίσιμο από ποτέ. Η μείωση των μισθών και εισοδημάτων, η ανεργία, οι δαπάνες και οι υποχρεώσεις προς το Δημόσιο που συνεχώς αυξάνονται έχουν δημιουργήσει προβλήματα στην ποιότητα διαβίωσης των περισσότερων οικογενειών. Για το λόγο αυτό, η σωστή διαχείριση των εσόδων και εξόδων, η λήψη αποφάσεων για τη μείωση και τακτοποίηση των δαπανών και η σωστή καταγραφή και υπολογισμός τους είναι σημεία μεγάλης σημασίας.

Σκοπός της Θεματικής Ενότητας «Υπολογίζοντας τις Δαπάνες του Νοικοκυριού» είναι η ανάδειξη γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων ώστε οι συμμετέχοντες να προσδιορίζουν και να αντιμετωπίζουν με αποτελεσματικό τρόπο τις δαπάνες του νοικοκυριού. Τα εργαλεία που θα αναπτυχθούν στοχεύουν στο να επιτρέψουν στον εκπαιδευόμενο να υπολογίζει και να οργανώνει τις οικογενειακές του δαπάνες χρησιμοποιώντας μαθηματικά και τεχνολογικά εργαλεία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επίσης, ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη βελτίωση των δεξιοτήτων διαχείρισης των δαπανών του νοικοκυριού και στην ανάπτυξη τεχνικών λήψης αποφάσεων για την εναρμόνιση των οικονομικών δαπανών με την ποιότητα διαβίωσης. Οι εκπαιδευόμενοι μετά την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού προγράμματος της θεματικής αυτής θα είναι σε θέση να καταγράψουν και να αναλύουν τους παράγοντες που καθορίζουν τις δαπάνες που έχει ένα νοικοκυριό, να προσδιορίζουν αριθμητικά τις δαπάνες του νοικοκυριού και να εκτελούν μαθηματικές πράξεις ώστε να τις υπολογίζουν, να χρησιμοποιούν τα Υπολογιστικά Φύλλα (Excel) για να πραγματοποιούν πράξεις, να οργανώνουν σε πίνακες και να αναπαριστούν σε διαγράμματα τις οικογενειακές δαπάνες.

1.11 Συμβουλευτική σταδιοδρομίας

Στη θεματική ενότητα 'Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας' εξετάζεται η επαγγελματική ανάπτυξη των εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων ή ανέργων στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.

Η διαχείριση της σταδιοδρομίας προσεγγίζεται μέσα από την οπτική της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας, του τομέα εκείνου της Ψυχολογίας που έχει ως στόχο να στηρίζει τα άτομα ώστε να γίνουν ικανά να αξιοποιούν τα εφόδιά τους και να παίρνουν «καλές» αποφάσεις για το επαγγελματικό τους μέλλον. Για να το επιτύχουν αυτό, χρειάζεται να δουν με ρεαλισμό τον εαυτό τους, δηλαδή να αποκτήσουν ή να βελτιώσουν την αυτογνωσία τους, όπως και την ικανότητά τους να θέτουν στόχους, να παίρνουν αποφάσεις και να τις πραγματοποιούν με επιτυχία.

Όμως, επειδή 'βρίσκω δουλειά' δεν σημαίνει αποκλειστικά την εύρεση θέσης εργασίας, τονίζεται ότι η επιχειρηματικότητα προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης, αρκεί να υπάρχει διάθεση, επιχειρηματικό πνεύμα και κατάλληλη προετοιμασία του μελλοντικού επιχειρηματία.

Μέσα από το υλικό της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας, όσοι βρίσκονται σε κάποια φάση μετάβασης ή και αλλαγής στην εργασία τους, μπορούν να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες αναζήτησης εργασίας, αλλά και να εφοδιαστούν με πρακτικές συμβουλές για το ποια βήματα πρέπει να ακολουθήσουν προκειμένου να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση.

1.12 Επαγγελματική ενεργοποίηση ανέργων γυναικών

Η Θεματική Ενότητα **Επαγγελματική ενεργοποίηση ανέργων γυναικών** απευθύνεται σε γυναίκες άνεργες που αναζητούν ευκαιρίες για εργασία. Γυναίκες οι οποίες πιθανόν χρειάζεται να στηρίξουν

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

οικονομικά την οικογένειά τους, αλλά είτε δεν έχουν δουλέψει στο παρελθόν είτε έχουν απομακρυνθεί από την αμειβόμενη εργασία για αρκετά χρόνια.

Απευθύνεται ακόμα σε γυναίκες οι οποίες είναι επιφορτισμένες με το διπλό φορτίο των οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, που ίσως δεν έχουν αρκετά ή «φρέσκα» εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα ή εργασιακή εμπειρία. Απευθύνεται, τέλος, σε γυναίκες οι οποίες δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν ή και να αξιοποιήσουν τις δεξιότητες τις οποίες έχουν αποκτήσει φροντίζοντας τους γονείς, τα παιδιά και το νοικοκυριό τους, που δεν τις έχουν ενθαρρύνει να εργαστούν, χρειάζονται στήριξη για να πιστέψουν στον εαυτό τους και στις δυνάμεις τους, ώστε να βγουν στον επαγγελματικό στίβο σε εποχές κατά τις οποίες η αγορά εργασίας, λόγω οικονομικής κρίσης, είναι δύσκολη κι απαιτητική.

Εκτιμάται ότι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το διδακτικό υλικό της θεματικής ενότητας θα συμβάλει, ώστε αυτές να προβληματιστούν και να ξαναδούν κριτικά τον εαυτό τους και τον κόσμο της εργασίας προσπαθώντας να βρουν τη «χρυσή» ισορροπία ανάμεσα στην οικογενειακή και την επαγγελματική ζωή. Ακόμα, θα τους δώσει εργαλεία και πρακτικές συμβουλές για το πώς μπορούν να ξεκινήσουν τη δημιουργία μιας δικής τους επιχειρηματικής δράσης ακολουθώντας συγκεκριμένα πρακτικά βήματα, ειδικά όσον αφορά στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

2.1 Περιβάλλον και καθημερινή ζωή

Μια γρήγορη ματιά τριγύρω πείθει όλους ότι περιβαλλοντικά προβλήματα υποβαθμίζουν καθημερινά την ποιότητα της ζωής καθενός. Η συνειδητοποίηση όμως του γεγονότος αυτού, αν και είναι αναγκαία, δεν αποτελεί από μόνη της και ικανή συνθήκη για βελτίωση της καθημερινής ζωής στο σπίτι, στη δουλεία, στη γειτονιά ή στο δήμο. Έτσι, προκύπτουν προβληματισμοί όπως:

- Ποια η έννοια του περιβάλλοντος στην καθημερινότητα και ποια η επίδραση των περιβαλλοντικών προβλημάτων στην ποιότητα ζωής;
- Υπάρχουν εναλλακτικές πρακτικές και κριτήρια επιλογής φιλικότερων περιβαλλοντικά λύσεων;
- Ποιος ο ατομικός ρόλος και ο βαθμός προσωπικής ευθύνης, στον ιδιωτικό αλλά και στο δημόσιο τομέα;

Στόχος της θεματικής ενότητας αυτής είναι να συμβάλει στον επαναπροσδιορισμό πρακτικών της καθημερινότητας. Να προσφέρει ιδέες για περιβαλλοντική προστασία με εξοικονόμηση φυσικών και οικονομικών πόρων, προτείνοντας εξίσου αποτελεσματικές λύσεις σε θέματα:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Διαχείρισης και εξοικονόμησης νερού στην καθημερινότητα,
- Επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και κομποστοποίησης απορριμμάτων,
- Κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και ενεργειακής εξοικονόμησης,
- Θέρμανσης και ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε εσωτερικούς χώρους,
- Μετακινήσεων και ηχορρύπανσης,
- Αστικού περιβάλλοντος και ελεύθερων χώρων,
- Επιπτώσεων των καταναλωτικών συνηθειών στο περιβάλλον.

Τέλος, στόχος είναι να προωθήσει την κοινή συλλογική δράση για ουσιαστικές παρεμβάσεις, τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρύτερο κοινωνικό επίπεδο, προς μια πιο αειφόρο προοπτική στην καθημερινή ζωή.

2.2 Γεωργία και Φυσικοί Πόροι

«...εγώ τρέφομαι υγιεινά και έτσι ψωνίζω μόνο βιολογικά. Άσε που με αυτόν τον τρόπο σέβομαι το περιβάλλον...»

«...με τη χημική γεωργία τα έχουν όλα καταστρέψει. Τα πάντα γίνονται για το κέρδος. Δε σέβονται τίποτα...»

«...η βιολογική γεωργία είναι μία απάτη.. Ξέρεις τι κομπίνες γίνονται; Και σιγά τους ελέγχους που τους κάνουν...»

«...προϊόντα αγοράζω από κάποιον που κάνει ολοκληρωμένη γεωργία. Τους ελέγχουν για τα πάντα και έτσι είμαι ήσυχος. Δεν κάνουν υπερβολές και προφυλάσσουν έτσι το περιβάλλον...»

Σε τέτοιες συζητήσεις όλοι έχουν συμμετάσχει και σίγουρα έχουν άποψη σχετικά με το κατά πόσο η γεωργία σέβεται τους φυσικούς πόρους. Η άποψη αυτή έχει διαμορφωθεί μέσα από διάβασμα βιβλίων, εφημερίδων, εντύπων, μέσα από ενημερωτικές ημερίδες, από ντοκιμαντέρ και εν γένει ενημερωτικές εκπομπές στην τηλεόραση, από φιλικές συζητήσεις με ειδικούς αλλά και από προσωπική εμπειρία.

Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα έχει ως σκοπό να αναδείξει και άλλες οπτικές γωνίες του θέματος, έτσι ώστε να μην επικροτείται ή αναθεματίζεται η γεωργία ανάλογα με το είδος της (βιολογική, χημική, ολοκληρωμένη κ.λπ.), αλλά να προσδιορίζεται αυτή και η επίδρασή της στους φυσικούς πόρους μέσα από μία σειρά άλλων παραγόντων που έχουν να κάνουν με τον άνθρωπο, τον τρόπο σκέψης του, την παιδεία του, την οικονομική του κατάσταση, την πολιτεία, το κράτος

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κ.λπ. Γίνεται προσπάθεια να αναδειχθούν εκείνες οι αδυναμίες σύμφωνα με τις οποίες ένα τέλειο καθ' όλα σύστημα καλλιέργειας, σε ό,τι αφορά στο σεβασμό των φυσικών πόρων, μπορεί να εκφυλιστεί και να είναι μόνο κατ' όνομα φιλικό προς το περιβάλλον.

Με αυτόν τον τρόπο στόχος είναι η παροχή γνώσης για τη γεωργία που σέβεται το περιβάλλον, αλλά και η δημιουργία εναύσματος για έντονες συζητήσεις και ανταλλαγές απόψεων για την επίδραση της γεωργίας στους φυσικούς πόρους, αναδεικνύοντας τον ρόλο του ανθρώπου, με οποιαδήποτε ιδιότητα και αν φέρει αυτός (παραγωγός, καταναλωτής, πολιτικός, γεωπόνος-δημόσιος λειτουργός, γεωπόνος-ιδιώτης, ελεύθερος επαγγελματίας, εκπρόσωπος εταιρείας του κλάδου, κ.λπ.).

2.3 Συλλογικές Περιβαλλοντικές Δράσεις

Η ολοκλήρωση της Θεματικής Ενότητας συμβάλλει στην απαρίθμηση των αμεσότερων και κρισιμότερων περιβαλλοντικών ζητημάτων που σχετίζονται με το χώρο εργασίας, τη γειτονιά και το Δήμο, καθώς και στην κατανόηση της σημασίας που έχει η επίλυση των ζητημάτων για την ποιότητα της καθημερινής ζωής.

Δίδεται έμφαση στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την υποκίνηση και το σχεδιασμό συλλογικών περιβαλλοντικών δράσεων. Περιγράφονται έννοιες που σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές δράσεις, γίνεται αναφορά στη σημασία τους και στους τύπους που διακρίνονται, ενώ παρουσιάζονται οι παράμετροι που επηρεάζουν την ενεργό συμμετοχή.

Παράλληλα, καλλιεργείται η ανάπτυξη ειδικών επικοινωνιακών και κοινωνικών ικανοτήτων, όπως η χρήση του λόγου με επάρκεια και πειθώ για την προβολή επιχειρημάτων και αιτημάτων.

Προς αυτή την κατεύθυνση, δημιουργήθηκαν ασκήσεις που εμπεριέχουν ερωτήματα με στόχο να ενθαρρύνουν το στοχασμό πάνω σε προσωπικές εμπειρίες επιτυχημένων πρακτικών, τη συζήτηση σε ομάδες και τη διερεύνηση τρόπων επέκτασης των πρακτικών αυτών στο ατομικό, εργασιακό και συλλογικό περιβάλλον.

Τέλος, συμπεριλαμβάνονται προτάσεις για τη βελτίωση της συνεργατικότητας και της ανάδειξης νέων ιδεών που υποκινούν συλλογικές περιβαλλοντικές δράσεις και συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας της καθημερινής ζωής και στην οικοδόμηση μιας αειφόρου τοπικής κοινωνίας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.4 Οικολογικές λύσεις για το σπίτι

Η αναγνώριση της αλληλεξάρτησης που χαρακτηρίζει τον πλανήτη και τους κατοίκους του, μας επιτρέπει να δούμε το σπίτι μας από μια ευρύτερη, οικολογική σκοπιά, η οποία δίνει νέες διαστάσεις, προσανατολισμούς και ρόλους στα χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες του.

Η συνειδητοποίηση, επίσης, της επίδρασης των ανθρώπων στις λειτουργίες του φυσικού κόσμου και η αναθεώρηση της θέσης μας μέσα σε αυτόν, μας καλούν να αναζητήσουμε τρόπους με τους οποίους θα κάνουμε το σπίτι μας πιο σύγχρονο, πιο οικονομικό, πιο οικολογικό.

Πότε λέμε ότι ένα σπίτι είναι οικολογικό; Όταν συμβάλλει θετικά στην ποιότητα ζωής των ανθρώπων, κάνει την καθημερινότητά τους πιο οικονομική και βοηθά στην επίτευξη ενός βιώσιμου μέλλοντος για όλους τους κατοίκους του πλανήτη.

Η Θεματική Ενότητα «Οικολογικές λύσεις για το σπίτι» απευθύνεται σε όλους εμάς που ενδιαφερόμαστε να ανακαλύψουμε νέες ιδέες, πρακτικές και ευκαιρίες για να βελτιώσουμε τον τρόπο ζωής μας, να περιορίσουμε τις σπατάλες και να αναβαθμίσουμε το οικιακό μας περιβάλλον. Συγκεκριμένα, προσφέρει προσιτές βασικές γνώσεις για το δομημένο περιβάλλον, τη βιοκλιματική αρχιτεκτονική, και το εσωτερικό οικιακό περιβάλλον, υπό το πρίσμα της αειφορίας, και βοηθά στην απόκτηση δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν την ανάληψη δράσεων και υιοθέτηση πρακτικών που βελτιώνουν την υγεία μας, το σπίτι μας και την καθημερινή μας ζωή.

2.9 Αγωγή Υγείας – Πρώτες Βοήθειες

Σύμφωνα με τον ορισμό που διατυπώθηκε στο καταστατικό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (1946) η Υγεία είναι «η κατάσταση της πλήρους Σωματικής, Ψυχικής και Κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας».

Η Πρόληψη αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Υγείας του ανθρώπου και συμβάλλει στη μείωση της θνησιμότητας περισσότερο από τη θεραπευτική. Η προληπτική φροντίδα αφορά στην καταπολέμηση και αποφυγή των κινδύνων που απειλούν την υγεία του ανθρώπου, στην υιοθέτηση υγιών στάσεων και συμπεριφορών. Απαιτεί συστηματική προσπάθεια και συχνά βοήθεια από ειδικούς επιστήμονες.

Για το σκοπό αυτό έχει αναπτυχθεί ο ιδιαίτερος επιστημονικός κλάδος της Αγωγής Υγείας, που με οργανωμένα προγράμματα παρέμβασης και συμβουλευτικής υποστήριξης, βοηθά στην καταπολέμηση ανθυγιεινών συμπεριφορών και στην υιοθέτηση συνηθειών που προστατεύουν και προάγουν την υγεία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρώτες βοήθειες είναι η άμεση παροχή βοήθειας ή περίθαλψης σε θύμα κάποιου ατυχήματος ή σε πάσχοντες από μια οξεία νόσο με σκοπό την επείγουσα αντιμετώπιση απειλητικών καταστάσεων για τη ζωή και την Υγεία. Σκοπός της παροχής των Πρώτων Βοηθειών είναι η Διατήρηση της ζωής, η Πρόληψη της επιδείνωσης της κατάστασης, η Ανακούφιση από τον πόνο και η βοήθεια για Ανάνηψη.

Η αναγκαία γνώση παροχής Πρώτων Βοηθειών μπορεί να αποκτηθεί από τον οποιοδήποτε με απλή διαδικασία και πρακτικές ασκήσεις δεδομένου *"Κάλλιο προλαμβάνειν παρά θεραπεύειν"*.

3.1 Επεξεργασία Κειμένου – Διαδίκτυο (I)

Η θεματική ενότητα «Επεξεργασία Κειμένου – Διαδίκτυο (I)» αποτελεί ένα εκπαιδευτικό υλικό που χωρίζεται σε δύο βασικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα καθοδηγεί βήμα-βήμα τον εκπαιδευόμενο να ανακαλύψει τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας κειμένου, ξεκινώντας από το περιβάλλον εργασίας, την οθόνη του προγράμματος και τις πρώτες ενέργειες που θα χρειαστεί να κάνει και φτάνει μέχρι τη μορφοποίηση του κειμένου και την εισαγωγή πινάκων και αντικειμένων σχεδίασης.

Σκοπός της ενότητας είναι να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να ακολουθούν συγκεκριμένα βήματα για να διερευνήσουν τις δυνατότητες του προγράμματος, ενώ παράλληλα τους δίνεται η δυνατότητα να διερευνούν και άλλες επιλογές, καθώς αποκτούν εμπειρία και γνώσεις.

Η δεύτερη ενότητα αφορά στην εισαγωγή των εκπαιδευομένων στη χρήση του διαδικτύου. Και σε αυτή την ενότητα ξεκινά η μελέτη του θέματος από τα πρώτα βήματα για να βοηθήσει τους αρχάριους χρήστες να κατανοήσουν τι είναι το διαδίκτυο και ποιες είναι οι πρώτες λειτουργίες που χρειάζεται να γνωρίζουν για να το αξιοποιήσουν.

Επίσης, περιγράφεται και ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να αξιοποιούν τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η ενότητα απευθύνεται κυρίως σε αρχάριους χρήστες, ωστόσο μπορεί να φανεί χρήσιμη και σε εμπειρότερους χρήστες.

3.2 Υπολογιστικά Φύλλα – Παρουσιάσεις (II)

Η Θεματική Ενότητα «Υπολογιστικά Φύλλα – Παρουσιάσεις (II)» έχει ως στόχο την εκμάθηση δύο ιδιαίτερα σημαντικών και χρήσιμων εφαρμογών γραφείου. Αναλυτικότερα, οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να μάθουν να δημιουργούν και να διαχειρίζονται Βιβλία Εργασίας του Microsoft Office Excel, τα οποία είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για τήρηση πινάκων, εκτέλεση

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πολύπλοκων μαθηματικών πράξεων και χρήση συναρτήσεων, εξαγωγή στατιστικών και δημιουργία γραφημάτων.

Στο δεύτερο μέρος της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα διδαχθούν την εφαρμογή Microsoft Office Powerpoint, που δίνει τη δυνατότητα να δημιουργούμε παρουσιάσεις. Στο πλαίσιο αυτής της υποενότητας ο χρήστης μαθαίνει να δημιουργεί και να διαχειρίζεται αρχεία παρουσιάσεων, να προσθέτει σε αυτά κίνηση, χρώμα, ήχο, εικόνες και βίντεο, ώστε να μπορεί να παρουσιάσει την εργασία του με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

3.3 Βάσεις Δεδομένων – Εξειδικευμένα Θέματα (III)

Η Θεματική Ενότητα «Βάσεις Δεδομένων – Εξειδικευμένα Θέματα (III)» εστιάζει σε δύο κύριους άξονες: Ο ένας αφορά, σε πρώτο στάδιο, στην εξοικείωση με την έννοια της Βάσης Δεδομένων (ΒΔ). Οι χρήστε αναμένεται να έρθουν σε επαφή με ένα Σύστημα Διαχείρισης Βάσης Δεδομένων (ΣΔΒΔ), την Access του Microsoft Office.

Μέσα από το Σύστημα αυτό, μαθαίνουν να δημιουργούν και να διαχειρίζονται έναν Πίνακα Βάσης Δεδομένων και να τον συνδέουν με άλλους Πίνακες. Τέλος, διδάσκονται οι διάφορες δυνατότητες που έχει ένα ΣΔΒΔ όπως η δημιουργία Φόρμας, Έκθεσης και Ερωτημάτων.

Στο δεύτερο μέρος της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να συνδυάζουν τις εφαρμογές που ως τώρα έχουν διδαχθεί. Πιο συγκεκριμένα, διδάσκονται οι τρόποι με τους οποίους «συνεργάζονται» οι εφαρμογές Word και Excel, Excel και Powerpoint, Access και Excel. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να αξιοποιούν τη βοηθητική εφαρμογή doPDF, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να μετατρέπουν τα αρχεία doc, xls, ppt σε pdf.

3.4 Διαδικτυακά εργαλεία και υπηρεσίες στην καθημερινή ζωή

Η θεματική ενότητα «Διαδικτυακά εργαλεία και υπηρεσίες στην καθημερινή ζωή» έχει ως στόχο, με ένα συνεκτικό και περιεκτικό τρόπο, να ξεναγήσει τους εκπαιδευόμενους στους τομείς όπου το διαδίκτυο σήμερα έχει εισχωρήσει στην καθημερινή ζωή.

Έτσι, πραγματεύεται θέματα που αφορούν στην καθημερινότητα και στο πώς το διαδίκτυο μπορεί να βοηθήσει το χρήστη να λειτουργεί περισσότερο αποτελεσματικά, ενημερωμένα, ξεκούραστα και σύμφωνα με τις δικές του προτιμήσεις. Πιο συγκεκριμένα, βασικοί τομείς που αναλύονται στη θεματική ενότητα είναι η σύνδεση του διαδικτύου με την καθημερινή επικοινωνία, τις αγορές, την ενημέρωση και πληροφόρηση, τις υπηρεσίες που παρέχονται στον πολίτη, την εκπαίδευση και τη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μάθηση, την εργασία και την ψυχαγωγία, καθώς και βασικά θέματα ασφάλειας στη χρήση του διαδικτύου.

Είναι προφανές ότι οι στόχοι της θεματικής ενότητας είναι αδύνατο να εξαντληθούν στη θεματολογία που αφορά στη χρήση του διαδικτύου στην καθημερινή ζωή. Ωστόσο, γίνονται οι κατάλληλες προτάσεις ώστε οι εκπαιδευόμενοι να έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν ακόμη περισσότερα θέματα από αυτά που αναλύονται στις σελίδες του υλικού της θεματικής ενότητας.

3.5 Ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media)

Σκοπός αυτής της θεματικής ενότητας είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τα περιβάλλοντα (εργαλεία) και τις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης γενικότερα (social media).

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να γνωρίσουν και να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τις σύγχρονες υπηρεσίες και τα περιβάλλοντα της κοινωνικής δικτύωσης, όπως και τις δυνατότητες που αυτά διανοίγουν.

Επιπλέον, θα κατανοήσουν τις επιπτώσεις των ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην προσωπική ζωή, στην καθημερινότητα και στις κοινωνικές πρακτικές, καθώς και στον κόσμο της οικονομίας και της εργασίας, ούτως ώστε να είναι σε θέση να διαφυλάττουν τα ευαίσθητα προσωπικά τους δεδομένα και γενικότερα να χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα με ασφάλεια.

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη της ενότητας αυτής, θα είναι σε θέση να:

- ☐ αντιλαμβάνονται τα βασικά χαρακτηριστικά σημαντικών εργαλείων, περιβαλλόντων και υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης και να έχουν μια ικανοποιητική και λειτουργική γνώση των δυνατοτήτων που διανοίγουν αυτές οι υπηρεσίες,
- ☐ γνωρίζουν τη θεμελιώδη ορολογία των εργαλείων, περιβαλλόντων, υπηρεσιών των ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης,
- ☐ αναγνωρίζουν τα γενικά λειτουργικά χαρακτηριστικά των εργαλείων, περιβαλλόντων, υπηρεσιών των ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία αναμένεται να υφίστανται με ένα γενικευμένο τρόπο (ενδεχομένως και στο εγγύς μέλλον) - όπως οι διαδικασίες έγγραφης, επεξεργασίας ενός προσωπικού προφίλ κ.λπ.

3.6 Δημιουργία Ιστοσελίδας

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις τεχνικές δημιουργίας ιστοσελίδων και μικρών ιστοχώρων. Οι εκπαιδευόμενοι, μετά την εμπέδωση της συγκεκριμένης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θεματικής Ενότητας θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα σύγχρονα περιβάλλοντα για τη δημιουργία ιστοσελίδων και γενικότερα να γνωρίζουν τα τεχνικά, αισθητικά, ηθικά και κοινωνικής υφής θέματα που θέτει η δημιουργία και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων.

Επιπλέον, θα μπορέσουν να επιτύχουν μια ατομική βελτίωση, καθώς θα διευρύνουν τους ορίζοντές τους σε θέματα νέων τεχνολογιών και πληροφορικής, μια βελτίωση της θέσης τους στο χώρο της εργασίας, αφού θα μπορούν πλέον να δημιουργούν ιστοσελίδες σχετικές με το επάγγελμά τους, αλλά και μια γενικότερη συμμετοχή στα κοινά και στο σύγχρονο τεχνολογικό και κοινωνικό γίνεσθαι, αν επιλέξουν τη δημιουργία ιστοσελίδων στις θεματικές περιοχές που έχουν να κάνουν με πολιτική επικαιρότητα ή θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη της ενότητας αυτής, θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων ιστοσελίδων και ιστοχώρων και να έχουν μια ικανοποιητική και λειτουργική γνώση των περιβαλλόντων και τεχνικών για την ανάπτυξη, συντήρηση, δημοσιοποίηση και γενικά διαχείριση ιστοσελίδων,
- αντιλαμβάνονται τη στοιχειώδη ορολογία των εργαλείων και υπηρεσιών για τη δημιουργία και διαχείριση ιστοσελίδων και (σχετικά μικρών) ιστοχώρων,
- γνωρίζουν επαρκώς τα διάφορα είδη ιστοσελίδων που μπορούν να δημιουργηθούν, τις ομοιότητες και διαφορές ανάμεσά τους και τα εργαλεία που είναι καταλληλότερα για τη διαχείρισή τους,
- έχουν τουλάχιστον μια εξοικείωση με τα τεχνικά, οικονομικά, αισθητικά, ηθικά και κοινωνικής υφής θέματα που θέτει η δημιουργία και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων και ιστοχώρων.

3.7 Ηλεκτρονική Εφημερίδα

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις τεχνικές δημιουργίας σύγχρονων ηλεκτρονικών εφημερίδων, σύγχρονου περιοδικού και εξειδικευμένου τύπου γενικότερα, καθώς και, σε κάποιο βαθμό, γενικότερα με θέματα ηλεκτρονικής έκδοσης εντύπων.

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει είναι να σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα σύγχρονα περιβάλλοντα για τη δημιουργία σύγχρονων ηλεκτρονικών εφημερίδων και περιοδικών και γενικότερα να γνωρίζουν τα τεχνικά, αισθητικά, ηθικά και κοινωνικής υφής θέματα που θέτει η χρήση τέτοιων μέσων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιπλέον, να μπορέσουν να επιτύχουν μια ατομική βελτίωση, μια βελτίωση της θέσης τους στο χώρο της εργασίας αλλά και μια γενικότερη συμμετοχή στα κοινά και στο σύγχρονο τεχνολογικό και κοινωνικό γίγνεσθαι.

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη της ενότητας αυτής, θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων ηλεκτρονικών εφημερίδων και να έχουν μια ικανοποιητική και λειτουργική γνώση των περιβαλλόντων και τεχνικών για την ανάπτυξη, συντήρηση, δημοσιοποίηση και γενικά διαχείριση ηλεκτρονικών εφημερίδων,
- κατέχουν τη στοιχειώδη ορολογία των εργαλείων και υπηρεσιών για τη δημιουργία και διαχείριση ηλεκτρονικών εφημερίδων,
- έχουν μια επαρκή γνώση των διαφόρων ειδών ηλεκτρονικών εφημερίδων και των χαρακτηριστικών κάθε κατηγορίας,
- έχουν τουλάχιστον μια εξοικείωση με τα τεχνικά, οικονομικά, νομικά, πολιτικά, αισθητικά, ηθικά και κοινωνικής υφής θέματα που θέτει η δημιουργία και διαχείριση ηλεκτρονικών εντύπων.

4.1 Ελληνικό Αλφαβητικό σύστημα

Παρακολουθώντας την ενότητα «Εισαγωγή στο ελληνικό αλφαβητικό σύστημα» οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να έρθουν σε επαφή με το ελληνικό αλφαβητικό σύστημα, μαθαίνοντας δηλαδή γραφή και ανάγνωση.

Με τον τρόπο αυτό οι εκπαιδευόμενοι οι εκπαιδευόμενοι θα μπορέσουν μόνοι του, όχι μόνο να διαβάζουν, αλλά και να παράγουν σύντομα και σωστά γραπτά κείμενα, όταν η καθημερινότητα το απαιτεί (π.χ. μια υπεύθυνη δήλωση για μια δημόσια υπηρεσία).

Επιπλέον, εφόσον το επιθυμούν, οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν επόμενες σχετικές ενότητες για τη βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους.

Μέσα από την ταχύρρυθμη ενότητα «Εισαγωγή στο ελληνικό αλφαβητικό σύστημα» βασικός στόχος είναι να βοηθηθούν οι αρχάριοι εκπαιδευόμενοι να ξεπεράσουν φόβους, να προσεγγίσουν το γραπτό λόγο και να τον χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά και με σιγουριά, σε όλες τις καθημερινές τους δραστηριότητες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4.2 Βελτιώνω την ορθογραφία μου

Σκοπός της ενότητας «Βελτιώνω την ορθογραφία μου» είναι να αποδείξει ότι ποτέ δεν είναι αργά για να διορθώσει κάποιος την ορθογραφία του!

Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν τους βασικούς κανόνες ορθογραφίας και κάποιους κανόνες γραμματικής. Με βάση αυτά, καθώς και με τη βοήθεια του Εκπαιδευτή, θα συνηθίσουν στην αναγνώριση των λέξεων και στη χρήση του σωστού κανόνα στη σωστή περίπτωση.

Ακόμα και όσοι έχουν απομακρυνθεί εδώ και καιρό από τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και έχουν αφήσει για χρόνια τα θρανία, θα μπορέσουν, στην ταχύρρυθμη αυτή ενότητα, να καλύψουν κάποιες απορίες τους.

Τέλος, θα πετύχουν τόσο να δημιουργούν τα δικά τους σύντομα γραπτά κείμενα με σωστή ορθογραφία, όσο και να διευκολύνουν την καθημερινότητά τους όσον αφορά στη γραπτή επικοινωνία τους.

4.3 Σύνταξη εγγράφων - φορμών

«Λένε ότι “μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις”. Μπορεί κάποιος να μου δώσει αυτές τις προηγούμενες πέντε λέξεις σε μια εικόνα;».

Στόχος της θεματικής ενότητας «**Σύνταξη Εγγράφων και Φορμών**» είναι να αποτελέσει έναν οδηγό για τη σημασία της γραπτής επικοινωνίας στη σύγχρονη κοινωνία. Η θεματική ενότητα έρχεται να καλύψει τις ανάγκες που επιβάλλει η εποχή μας για τη συγγραφή ενός επιτυχημένου βιογραφικού σημειώματος, της συνοδευτικής του επιστολής και μιας συστατικής επιστολής, την εξοικείωση με τις βασικές τεχνικές αναγνώρισης και συμπλήρωσης χρήσιμων εντύπων και δημοσίων εγγράφων και τη σύνταξη επιστολών, παραγράφων και περιλήψεων.

Μελετώντας το υλικό της θεματικής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να εντοπίζουν τη δομή σε διάφορα έντυπα κρατικών υπηρεσιών, να κατανοούν τους όρους που αναγράφονται σε ένα έντυπο, να συμπληρώνουν έντυπα χρήσιμα στην καθημερινή τους πρακτική, να συντάσσουν επίσημες και ανεπίσημες επιστολές, να κρατάνε σημειώσεις και να εφαρμόζουν στην προφορική και γραπτή επικοινωνία τις πληροφορίες που αντλούν.

Για την καλύτερη κατανόηση κάθε έννοιας-ενότητας υπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα τα οποία βρίσκονται στα παραρτήματα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως καλές περιπτώσεις δειγμάτων προς χρήση. Επιπρόσθετα, κάθε ενότητα περιέχει χρήσιμες ασκήσεις και δραστηριότητες για τους εκπαιδευόμενους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στην ολοκλήρωσή του, η θεματική ενότητα αποσκοπεί στην παροχή χρήσιμων συμβουλών για τη δημιουργία μιας ευρύτερης αντίληψης για την ξεχωριστή θέση που κατέχει ο γραπτός λόγος στη σύγχρονη κοινωνία, ιδιαίτερα και λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας.

4.4 Αγγλικά για το χώρο εργασίας (A2-B1)

Η θεματική ενότητα εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας στον χώρο εργασίας απευθύνεται σε όσους έχουν μια αρχική, βασική γνώση της Αγγλικής γλώσσας (επιπέδου A2, το οποίο είναι λίγο πιο πάνω από αυτό των αρχαρίων), αλλά επεκτείνεται και σε όσους είναι λίγο πιο προχωρημένοι (επίπεδο B1, το οποίο είναι αμέσως πριν από αυτό του πιστοποιητικού γλωσσομάθειας Lower).

Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν να χρησιμοποιούν τον προφορικό λόγο στην Αγγλική γλώσσα για να συστηθούν και να ανταλλάξουν βασικές πληροφορίες γύρω από τον εργασιακό τους χώρο. Θα ασχοληθούν, επίσης, με τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους στην Αγγλική γλώσσα σε σχέση με τον εργασιακό χώρο.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι θα ασχοληθούν με τη συμπλήρωση πλήρους βιογραφικού σημειώματος στην Αγγλική γλώσσα, με βάση το Ευρωπαϊκό Διαβατήριο «Eurorass» και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων για τη Διά Βίου Μάθηση.

4.5 Αγγλικά για τον τουρισμό (A2)

Το πρόγραμμα εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας για τον τουρισμό απευθύνεται σε όσους έχουν ενδιαφέρον για τη χρήση της Αγγλικής σε τουριστικούς χώρους (μαγαζιά, ξενοδοχεία, αεροδρόμια, κ.λπ.).

Το πρόγραμμα προϋποθέτει μια αρχική, βασική γνώση της Αγγλικής γλώσσας (επιπέδου A2, το οποίο είναι λίγο πιο πάνω από αυτό των αρχαρίων).

Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν να χρησιμοποιούν κυρίως τον προφορικό λόγο στην Αγγλική γλώσσα για να ανταλλάσσουν μηνύματα, να συγκεντρώνουν βασικές γνώσεις και πληροφορίες σχετικές με συγκεκριμένες επικοινωνιακές συνθήκες σε χώρους που σχετίζονται με τον τουρισμό και να αναπτύσσουν θετικές στάσεις απέναντι στην εκπαίδευση, στην επικοινωνία στην Αγγλική και στην κοινωνική ζωή.

4.6 Γαλλικά για τον τουρισμό (A1-A2)

Η Θεματική Ενότητα με τίτλο: «**Γαλλικά για τον τουρισμό (A1-A2)**» έχει γραφεί σύμφωνα με τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων. Αποτελείται από πέντε ενότητες. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θεματικής Ενότητας γίνεται προσπάθεια προσέγγισης της γαλλικής γλώσσας μέσα από τον τομέα του τουρισμού.

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται κοινά σημεία των δύο γλωσσών και γίνεται σαφής αναφορά σε σύμβολα, τα πιο αντιπροσωπευτικά του γαλλικού πολιτισμού.

Στη δεύτερη ενότητα αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κάποιος να παρουσιάσει τον εαυτό του, να συμπληρώσει ένα ταξιδιωτικό έντυπο, να πραγματοποιήσει μία τηλεφωνική επικοινωνία και να μιλήσει για το επάγγελμά του σε σχέση με τον τουρισμό.

Στην τρίτη ενότητα αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο αποκωδικοποιείται ένα εισιτήριο και εξάγονται οι πιο σημαντικές πληροφορίες οι οποίες περιλαμβάνονται σε αυτό. Επίσης, γίνεται αναφορά στον τρόπο με τον οποίο τίθενται ερωτήσεις για τα δρομολόγια μέσω μαζικής μεταφοράς, καθώς και για αφίξεις και αναχωρήσεις πτήσεων και διάφορες συμβουλές τις οποίες οφείλει να γνωρίζει κάποιος που ταξιδεύει στο εξωτερικό.

Στην τέταρτη ενότητα περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται κράτηση ενός δωματίου σε ένα ξενοδοχείο ή ενός τραπέζιού σε ένα εστιατόριο.

Στην πέμπτη ενότητα μελετάται ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται μία ομαδική επίσκεψη και δίνονται πληροφορίες για τα κυριότερα αξιοθέατα στο Παρίσι με σκοπό την επαφή με την ιστορία αυτών των μνημείων του γαλλικού πολιτισμού.

5.1 Διαχείριση εργασιακού άγχους / Εναρμόνιση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

Σε αυτήν την θεματική ενότητα επιχειρείται μια προσέγγιση σε θέματα που αφορούν στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, στην ανάπτυξη άγχους /στρες στο χώρο εργασίας και στην αποδοτικότερη διαχείριση των παραπάνω.

Για το σύγχρονο άνθρωπο το επάγγελμα και η καριέρα έχουν εξέχουσα θέση, με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις, είτε να συγκρούονται με τις προτεραιότητες της προσωπικής/οικογενειακής ζωής, είτε να συσσωρεύουν άγχος που γίνεται δύσκολα διαχειρίσιμο και επιβαρύνει την καθημερινή ζωή.

Στην πρώτη υποενότητα αναπτύσσονται οι έννοιες της εργασίας και της οικογένειας και προσεγγίζονται οι προτεραιότητες και τα κριτήρια με τα οποία ο καθένας διαχειρίζεται το χρόνο του, καθώς και ο τρόπος που ισορροπεί μεταξύ των δυο αυτών «αξόνων» ζωής. Στην δεύτερη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

υποενότητα γίνεται προσπάθεια να εξοικειωθεί ο εκπαιδευόμενος με την έννοια του «άγχους», ιδιαίτερα αυτού που δημιουργείται στον εργασιακό χώρο, τους παράγοντες που το επηρεάζουν και να προσεγγίσει μέσα από ασκήσεις την αποδοτικότερη διαχείρισή του.

Η μελέτη της συγκεκριμένης ενότητας δεν προϋποθέτει προηγούμενες γνώσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται, ενώ αξιοποιούνται οι σχετικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων. Για αυτόν το λόγο στο εκπαιδευτικό υλικό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε «Ασκήσεις Πρακτικής Εφαρμογής», οι οποίες διατρέχουν όλη την ενότητα.

5.3 Αποτελεσματική ηγεσία στην εργασία

Το ζήτημα της αποτελεσματικής ηγεσίας στο χώρο της εργασίας αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για όλους τους φορείς και τους οργανισμούς στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα της οικονομίας.

Είναι ερευνητικά αποδεδειγμένο πως όταν στο πεδίο της διοίκησης η ηγεσία ασκείται με τρόπο χαρισματικό, αυτό είναι πολλαπλώς επωφελές. Ειδικότερα, σήμερα που λόγω της κρισιμότητας της εποχής κυριαρχούν φαινόμενα που συνοδεύονται από αβεβαιότητα, ανασφάλεια και ραγδαίες αλλαγές, ο εργασιακός χώρος αποτελεί το κατεξοχήν πεδίο στο οποίο τα φαινόμενα αυτά αντανακλώνται με σχεδόν ευθύ τρόπο.

Αναμφίβολα, λοιπόν, η προώθηση της αποτελεσματικής ηγεσίας, συμβάλλει στην ευδοκίμηση επωφελών πρακτικών οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη γόνιμων αποτελεσμάτων στο εργασιακό περιβάλλον.

Μέσω της Θεματικής Ενότητας αυτής οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να εφαρμόζουν πρακτικές και τεχνικές που προωθούν την αποτελεσματική ηγεσία, να αναπτύξουν δεξιότητες άσκησης αποτελεσματικής ηγεσίας στο χώρο εργασίας με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου έργου, να αναγνωρίζουν και να συναισθάνονται τις πρακτικές που προωθούν την αποτελεσματικότητα στους χώρους δουλειάς.

5.4 Διαχείριση χρόνου

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα επιχειρείται να γίνει μια αρχική προσέγγιση της έννοιας του χρόνου, της σημασίας που έχει για την καθημερινότητα, αλλά και της ζωής γενικότερα.

Αρχικά, γίνεται μια εισαγωγή στην έννοια του χρόνου, προσεγγίζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα στη διαχείρισή του, ενώ αναπτύσσονται τα πιθανά εμπόδια στη διαδικασία αυτή.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη διαχείριση του χρόνου στην εργασία, ενώ διατυπώνονται προτάσεις, μέθοδοι και εργαλεία για την αποδοτικότερη διαχείρισή του.

Γίνεται προσπάθεια οι εκπαιδευόμενοι, με τη βοήθεια των ασκήσεων και των δραστηριοτήτων που συμπεριλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό υλικό, να αντιληφθούν τις προσωπικές τους αντιλήψεις και στάσεις σε σχέση με το θέμα ώστε να βοηθηθούν- στο βαθμό που το επιθυμούν- να προβούν σε αλλαγές σε σχέση με αυτές.

Για τη μελέτη της ενότητας δεν απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις από τους εκπαιδευόμενους, ενώ γίνεται προσπάθεια η εξοικείωση με τη «δύσκολη» και αφηρημένη έννοια του χρόνου να γίνει με τρόπο απλό και κατανοητό, χωρίς ταυτόχρονα να χάνεται και η βαθύτερη εσωτερική ή φιλοσοφική του διάσταση. Η προτεινόμενη βιβλιογραφία μπορεί να αποτελέσει οδηγό για περαιτέρω αναζήτηση και μελέτη.

5.5 Διαχείριση διαπροσωπικών σχέσεων

Στην ενότητα αυτή αναπτύσσονται σπονδυλωτά θέματα που σχετίζονται με την προσωπική μας ανάπτυξη σε πολλά επίπεδα. Αναπτύσσονται τα θέματα της επικοινωνίας, των συναισθημάτων και της αποδοτικής διαχείρισής τους, θέματα προσωπικών ορίων, διαχείρισης θυμού, θέματα αυτοεκτίμησης, σχέσεων στο ζευγάρι και διαχείρισης της απώλειας και του πένθους.

Τα διαφορετικά θέματα που προσεγγίζονται έχουν μεταξύ τους μια ισχυρή σύνδεση, η οποία αφορά στην καθημερινή διαχείριση των διαπροσωπικών μας σχέσεων.

Το μεγάλο εύρος του θέματος αυτού δημιουργεί την ανάγκη για συνοπτική αλλά και επιλεκτική ανάπτυξη των διαφορετικών υποενοτήτων. Κάθε ομάδα εκπαιδευομένων, αλλά και καθένας ξεχωριστά μπορεί να εστιάσει και να εμβαθύνει σε θέματα που τον αφορούν και τον ενδιαφέρουν περισσότερο.

Το εκπαιδευτικό υλικό είναι εμπλουτισμένο με ασκήσεις προσωπικής ανάπτυξης με γνώμονα τη διερεύνηση προσωπικών πεποιθήσεων, στάσεων και συμπεριφορών εκ μέρους των εκπαιδευομένων, αλλά και την κινητοποίηση για πιθανές αλλαγές.

Δίνονται πληροφορίες που ο κάθε εκπαιδευόμενος μπορεί να αξιοποιήσει στην καθημερινή ζωή, χωρίς να απαιτούνται προαπαιτούμενες γνώσεις στα θέματα αυτά.

Η βιβλιογραφία αποτελεί και έναν οδηγό για περαιτέρω μελέτη σε θέματα που ο καθένας επιθυμεί ή έχει περισσότερη ανάγκη.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5.7 Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία

Ο εθελοντισμός στη σύγχρονη κοινωνία πολύ συχνά γίνεται αντικείμενο υποτίμησης και παρανοήσεων. Κι αυτό γιατί, ως «κοινωνία πολιτών», υπολείπομαστε αισθητά στο επίπεδο της κατανόησης, της λειτουργίας του και της δυναμικής του.

Η θεματική αυτής της ενότητας αποσκοπεί στην ανάδειξη και κατανόηση του ζητήματος του εθελοντισμού μέσα από την αποσαφήνιση βασικών όψεων του φαινομένου, διαχωρίζοντάς το από άλλα φαινόμενα όπως π.χ. αυτού της «φιλανθρωπίας» ή της «αγαθοεργίας».

Επιπροσθέτως, η Θεματική Ενότητα αυτή επιδιώκει να αναδείξει το σημαντικό ρόλο του εθελοντισμού στην εποχή της κρίσης αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δυναμική που μπορεί να αναπτύξει η τοπική κοινωνία.

Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι, ανάμεσα σε άλλα, θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να κατανοούν το φαινόμενο του εθελοντισμού στις σύγχρονές του διαστάσεις, να συνειδητοποιούν την ανάγκη του εθελοντισμού στην εποχή της κρίσης, να αναγνωρίζουν τον ειδικό ρόλο και τη δυναμική που μπορεί να αναπτύξει η τοπική κοινωνία σε θέματα συλλογικής δράσης και κοινωνικών παρεμβάσεων.

5.8 Αποτελεσματική επικοινωνία με φορείς και υπηρεσίες

Η θεματική ενότητα «Αποτελεσματική Επικοινωνία με Φορείς και Υπηρεσίες» αποτελεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα διάρκειας 50 ωρών. Το υλικό της θεματικής ενότητας είναι σχεδιασμένο με βάση τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων και υποστηρίζει τη μάθηση με βιωματικό τρόπο.

Αρχικά, γίνεται αναφορά στην έννοια, τα είδη και τις μορφές επικοινωνίας διαχρονικά. Κατόπιν, επιχειρείται γνωριμία με τα δύο βασικά είδη επικοινωνίας, την προφορική και τη γραπτή.

Στις ενότητες που αναφέρονται στην προφορική και γραπτή επικοινωνία οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να έρθουν σε επαφή με τα σημαντικότερα εμπόδια που καθιστούν την επικοινωνία αναποτελεσματική, αλλά και τις υποχρεώσεις υπαλλήλων και πολιτών.

Επίσης θα γνωρίσουν τα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα και τη σημασία τους για τον αποτελεσματικό τρόπο ομιλίας και θα έρθουν σε επαφή με τα σημαντικότερα είδη εγγράφων που είναι απαραίτητα για την επικοινωνία με τους φορείς και τις δημόσιες υπηρεσίες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ακόμα, οι εκπαιδευόμενοι θα ενημερωθούν για τις συναλλαγές μέσω διαδικτύου, καθώς και την ηλεκτρονική επικοινωνία με φορείς και υπηρεσίες, η οποία αναπτύσσεται ραγδαία στις μέρες μας, με τη χρήση τηλεομοιοτυπίας (fax) και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email).

Τέλος, θα γνωρίσουν κάποιες καλές πρακτικές και θα αναπτύξουν δεξιότητες για να ξεπερνάνε τα εμπόδια και να επικοινωνούν αποτελεσματικά ώστε να διευκολύνουν την καθημερινότητά τους.

5.9 Αντιμέτωπιση της κοινωνικής κρίσης στην καθημερινή ζωή

Το ζήτημα της κοινωνικής κρίσης αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και πολύ-παραγοντικό φαινόμενο. Το διακύβευμα στις μέρες μας είναι η ορθολογική κατανόηση και ερμηνεία του φαινομένου αυτού, με τρόπο πρακτικό και αποτελεσματικό, ώστε οι συνέπειές του στο επίπεδο της καθημερινότητας να αντιμετωπιστούν όσο το δυνατόν πιο δραστικά.

Ειδικότερα, η Θεματική αυτή Ενότητα εστιάζει σε στρατηγικές αντιμετώπισης της κρίσης μέσα από το πρίσμα του επαναπροσδιορισμού των κοινωνικών στάσεων αλλά και των πρακτικών μας απέναντι σε βασικά ζητήματα του τρόπου με τον οποίο βιώνουμε αλλά και οργανώνουμε την καθημερινότητά μας.

Οι εκπαιδευόμενοι στο πλαίσιο της θεματικής αυτής, ανάμεσα σε άλλα, θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής κρίσης, να ερμηνεύουν ορθολογικά τις παραμέτρους που τη συνθέτουν, να συνειδητοποιούν την ανάγκη μιας διαλεκτικής ανάγνωσης της κρίσης μέσα από το πρίσμα της καθημερινότητάς τους και εν τέλει να αναπτύσσουν δεξιότητες αποτελεσματικής αντιμετώπισής της.

6.1 Ιστορία της Τέχνης

Η μετάβαση του ανθρώπου από τη βαρβαρότητα στον πολιτισμό σηματοδοτήθηκε από την καθιέρωση της κοινωνικής ζωής με γνώμονα το νόμο, τον καταμερισμό της εργασίας και φυσικά την Τέχνη.

Από εκεί και πέρα και κατά τη διάρκεια της πορείας της ανθρώπινης ύπαρξης μέχρι και την εποχή μας, η Τέχνη αποτέλεσε ένα πεδίο διανοητικής ενασχόλησης όπου στοιχεία όπως το ταλέντο, η δημιουργική φαντασία και η ανάγκη για έκφραση αναζητούσαν τρόπους και μεθόδους ώστε να μεταβούν στον κόσμο της υλικότητας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η θεματική ενότητα 'Ιστορία της Τέχνης' προσφέρει τη δυνατότητα, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να έρθουν σε επαφή με το φαινόμενο της τέχνης και καλλιτεχνικής δημιουργίας σε μια πορεία προσέγγισης που εκκινά από τις πρώτες στιγμές εμφάνισής της τέχνης εντός του ανθρώπινου βίου μέχρι και την τελική διαμόρφωσή και παρουσία της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή του.

Παράλληλα, εκτιμάται ότι η σταδιακή εξοικείωση με έργα Τέχνης θα συμβάλει ώστε οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν σε ένα πρώτο επίπεδο αυτόνομα να αξιολογήσουν και να ερμηνεύσουν κάθε καλλιτεχνική έκφραση που μπορεί να συναντήσουν.

6.2 Εικαστικό Εργαστήρι

Στη θεματική ενότητα «*Εικαστικό εργαστήρι*» οι συμμετέχοντες απολαμβάνουν την παρατήρηση εικαστικών έργων τέχνης. Μαθαίνουν διάφορους τρόπους για να πλησιάζουν, να κατανοούν και να ερμηνεύουν τους συμβολισμούς και τα μηνύματα που εκπέμπουν τα εικαστικά έργα τέχνης.

Η όλη ιδέα εκκινεί από την αμηχανία που συχνά νιώθουμε μπαίνοντας σε ένα Μουσείο, μια Γκαλερί ή έναν χώρο πολιτισμικής αναφοράς, καθώς δυσκολευόμαστε να κατανοήσουμε ή να αισθανθούμε τη δύναμη που εκπέμπουν τα έργα τέχνης.

Στο «Εικαστικό εργαστήρι» οι ενδιαφερόμενοι απολαμβάνουν το διάλογο με τα έργα τέχνης, εφαρμόζουν τεχνικές παρατήρησής τους μόνοι ή με φίλους, εμπλέκονται οι ίδιοι σε βιωματικές δράσεις (ζωγραφικής, λογοτεχνίας, πηλοπλαστικής), νιώθουν τη δημιουργική και κριτική τους ικανότητα να αναπτύσσεται και ικανοποιούνται από το γεγονός ότι μπορούν οι ίδιοι αυτόνομα να ορίσουν τη σχέση τους με τα έργα τέχνης.

Στο Εικαστικό Εργαστήρι, η αναφορά στα εικαστικά έργα γίνεται ένα παιχνίδι αλληλογνωριμίας, καθώς μέσα από την παρατήρηση και το στοχαστικό διάλογο με τα έργα τέχνης ανακαλύπτουμε τον ίδιο μας τον εαυτό.

6.4 Κινηματογράφος

Με τη θεματική ενότητα αυτή επιχειρείται μια εισαγωγή στα «μυστικά» της κινηματογραφικής τέχνης μέσα από τη γνωριμία με τα βασικά δομικά στοιχεία και εργαλεία της όπως οι τεχνικές της αφήγησης, η δυναμική του κάδρου, οι ποικίλες εικαστικές επιλογές, το ντεκουπάζ, η απόδοση του χώρου και του χρόνου, ο σχεδιασμός του ήχου, το μοντάζ, η αποτύπωση της πραγματικότητας.

Με τη βοήθεια παραδειγμάτων από διαφορετικά κινηματογραφικά είδη, σχολές και ιδιώματα ύφους, ενδεικτικά της ετερογένειας και εξέλιξης της οπτικοακουστικής γραφής, οι εκπαιδευόμενοι

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

παρακινούνται σε μια δημιουργική εξερεύνηση των κωδίκων και συμβάσεων της από τη γέννηση αυτής της παγκόσμιας γλώσσας και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης που διακρίνει τον ενεργό, σκεπτόμενο θεατή από τον παθητικό καταναλωτή.

Οι επί μέρους ενότητες συνοδεύονται από μικρές δημιουργικές ασκήσεις για την καλύτερη κατανόηση των επιλογών που υπεισέρχονται στην οπτικοακουστική κατασκευή και την ενθάρρυνση της προσωπικής καλλιτεχνικής έκφρασης των συμμετεχόντων, που καλούνται να δώσουν τις δικές τους λύσεις σε μια σειρά από πρακτικά και αισθητικά ζητήματα σχετικά με το υπό μελέτη αντικείμενο.

6.5 Εργαστήρι δημιουργίας Βίντεο

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου εργαστηρίου οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να έρθουν σε επαφή με διάφορους τρόπους και μέσα επεξεργασίας βίντεο. Τα μέσα ποικίλουν: Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν πώς να κάνουν απλές βελτιώσεις σε ήδη υπάρχοντα βίντεο, να αφαιρούν κομμάτια από αυτά, να τα ενώνουν κ.ο.κ. Στη συνέχεια, θα μαθαίνουν να δημιουργούν οι ίδιοι τα δικά τους βίντεο τα οποία μπορούν φυσικά μπορούν να επενδυθούν με μουσική.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα που επιθυμούν να γνωρίσουν την τέχνη του βίντεο, να εκφραστούν καλλιτεχνικά και να δημιουργήσουν απελευθερώνοντας τη δημιουργικότητά τους. Είναι άτομα που νοιώθουν ότι μπορούν να αξιοποιήσουν την ευκαιρία που τους δίνεται για να εξερευνήσουν ενδεχόμενα ταλέντα τους, να απελευθερωθούν, να εκφραστούν ελεύθερα.

Ακόμα, είναι άτομα που έχουν θετική στάση απέναντι στη μάθηση και στη δημιουργικότητα, αλλά και θετική στάση απέναντι στην τέχνη, στον πολιτισμό και στην τεχνολογία. Είναι άτομα που ψάχνουν νέους διαύλους γνωριμίας και επικοινωνίας με τον πολιτισμό και την τέχνη. Εδώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επιλογή και μόνον ενός τέτοιου προγράμματος προϋποθέτει —έστω και θεωρητικά— μια κατ' αρχάς θετική στάση απέναντι στην εκπαίδευση και στην αυτοβελτίωση.

Εκτός όμως των τεχνικών δυνατοτήτων, η ενότητα αποσκοπεί να προσφέρει στον εκπαιδευόμενο, ειδικά εάν συνδυαστεί με την ενότητα 6.4 Κινηματογράφος, ιδέες και προτάσεις για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να έχει ένα καλαίσθητο τελικό αποτέλεσμα.

6.7 Εργαστήρι μουσικής

Το Εργαστήρι Μουσικής απευθύνεται σε όσες και όσους πιστεύουν ότι η χαρά της δημιουργίας δεν είναι προνόμιο των ειδικών και των «ταλαντούχων» αλλά δικαίωμα όλων μας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζώντας σε έναν κόσμο ακουώντων, ο ήχος παίζει καθαριστικό ρόλο τόσο στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου όσο και στη δημιουργία ατομικής αλλά και συλλογικής πολιτισμικής ταυτότητας (ή πολιτισμικών ταυτοτήτων).

Για αυτό το λόγο η συμμετοχή στο Εργαστήρι Μουσικής προϋποθέτει την εκτίμηση, την αξιοποίηση και την ανάπτυξη των ακουστικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων τις οποίες έχουμε αποκτήσει ως ενήλικες βιώνοντας τον ήχο σε όλες του τις εκφάνσεις.

Η βιωματική σχέση με τον ήχο ως μουσική προβάλλεται στις επιλογές που κάνουμε και στις προτιμήσεις μας, ως επικοινωνιακό βίωμα αντανακλάται στη χρήση του ήχου στις διαφημίσεις και στις διάφορες μουσικές επενδύσεις, ενώ στην καθημερινότητά μας τον βιώνουμε όπου χρησιμοποιείται η μουσική χωρίς τη δική μας θέληση όπως στα καταστήματα, στο μετρό, στο ταξί ακόμα και στα τηλέφωνα.

Στο Εργαστήρι Μουσικής επαναδιαπραγματευόμαστε την έννοια της Μουσικής, τα μουσικά όργανα και τέλος την κατασκευή μουσικών οργάνων με απλά υλικά συνδυάζοντας τη χαρά της χειρωνακτικής δημιουργίας, ενός υλικού αποτελέσματος και της μουσικής πράξης, μιας άυλης διαδικασίας.

Όλα όσα έχουν μελετηθεί κατά τη διάρκεια του Εργαστηρίου Μουσικής εμπεδώνονται και σωματοποιούνται μέσω βιωματικών ασκήσεων και project πράξης και έκφρασης. Επομένως, δεν απαιτούνται «μουσικές γνώσεις» ούτε και κατασκευαστικές δεξιότητες αλλά όρεξη και κέφι για δημιουργικό παιχνίδι, βασικό παράγοντα ανάπτυξης της γνώσης.

6.10 Τοπική Ιστορία

Η Θεματική Ενότητα με τίτλο: «**Τοπική Ιστορία**» έχει γραφεί σύμφωνα με τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων και αποτελείται από τέσσερις υποενότητες.

Στην πρώτη επιχειρείται η κατανόηση εννοιών που σχετίζονται με το πεδίο της τοπικής ιστορίας, όπως του τόπου, της κοινότητας, της γενικής ιστορίας και του ιστορικού χρόνου. Αναδεικνύεται ο ρόλος της τοπικής ιστορίας στη σύγχρονη κοινωνία, καθώς και η συμβολή της στη διαμόρφωση εθνικής και ευρωπαϊκής ταυτότητας των πολιτών.

Στη δεύτερη υποενότητα επιδιώκεται η κατανόηση της τοπικής ιστορίας ως δυναμικής διαδικασίας μάθησης, καθώς και των μεθοδολογικών προσεγγίσεων των θεμάτων της με αξιοποίηση βιωματικών, συμμετοχικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας, όπως της μεθόδου project.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στην τρίτη υποενότητα περιγράφεται η διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων τοπικής ιστορίας και παρουσιάζονται σχετικά παραδείγματα.

Στην τέταρτη υποενότητα παρουσιάζονται καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές, όπως της χρήσης έργων τέχνης, στην προσέγγιση θεμάτων τοπικής ιστορίας. Ειδικότερα, περιγράφεται η συμβολή των έργων τέχνης στην εκπαιδευτική πράξη και στην προσέγγιση θεμάτων τοπικής ιστορίας, παρουσιάζεται το μοντέλο ανάλυσης έργων τέχνης του Perkins, καθώς και σχετικά παραδείγματα.

7.1 Μετανάστες – Υποστήριξη στην καθημερινή ζωή

Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα αναμένεται να συμβάλει, ώστε οι Μετανάστες να μπορούν να βελτιώσουν ως ένα βαθμό την καθημερινή τους ζωή μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη του σχετικού υλικού, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να κατανοούν καλύτερα τα μηνύματα που ανταλλάσσουν με τους άλλους γύρω σας, να εφαρμόζουν πρακτικούς τρόπους για τη βελτίωση των γνώσεών τους στην ελληνική γλώσσα, να αναζητούν ευκολότερα σχετικές πληροφορίες και φορείς εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.

Θα μπορούν επίσης να επικοινωνούν καλύτερα στην καθημερινή τους ζωή, ενώ θα εξοικειωθούν περισσότερο με τις δυνατότητες πληροφόρησης και δικτύωσης, με τις δυνατότητες προστασίας των δικαιωμάτων και, ευρύτερα, συλλογικής δράσης στην καθημερινότητά τους.

Θα γνωρίσουν περισσότερα στοιχεία για πιθανούς φορείς στους οποίους μπορούν να βρουν ποικίλες πληροφορίες που είναι απαραίτητες ή χρήσιμες για τη βελτίωση της ζωής τους. Θα είναι περισσότερο σε θέση να διερευνήσουν, με καθημερινούς πρακτικούς τρόπους, πρόσωπα-κλειδιά και φορείς παροχής πληροφοριών - υπηρεσιών και προστασίας δικαιωμάτων που τους αφορούν.

Τέλος η επαφή με τη συγκεκριμένη ενότητα αναμένεται ότι μπορεί να βοηθήσει να γνωρίσουν και να σχετιστούν περισσότερο με το περιβάλλον στο οποίο ζουν, στοιχείο σημαντικό τόσο για την επίλυση καθημερινών πρακτικών θεμάτων που τους απασχολούν (π.χ. επαφή με τις δημόσιες υπηρεσίες) όσο και για τη συνολική βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους.

7.2 Τσιγγάνοι – Γλωσσικές δεξιότητες I

Η Θεματική Ενότητα «**Τσιγγάνοι – Γλωσσικές Δεξιότητες I**» και το αντίστοιχο διδακτικό υλικό απευθύνεται στα μέλη της κοινότητας των Ρομά που ζουν στην Ελλάδα και επιθυμούν να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην ελληνική γλώσσα.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ενότητα σχεδιάστηκε για ενήλικους εκπαιδευόμενους από το αρχικό επίπεδο μέχρι και το επίπεδο του βασικού χρήστη της γλώσσας. Οι τελικοί χρήστες του αναμένεται να αναπτύξουν εκείνες τις γλωσσικές, επικοινωνιακές και διαπολιτισμικές ικανότητες που θα τους διευκολύνουν να κατανοούν και να χρησιμοποιούν προφορικό και γραπτό λόγο, τυπικό ή φιλικό, για να ανταποκρίνονται σε καθημερινές ανάγκες και καταστάσεις επικοινωνίας, όπως το να παρουσιάζουν τον εαυτό τους και οικεία τους πρόσωπα, να ζητούν και να κατανοούν πληροφορίες που σχετίζονται με τα μέσα μεταφοράς, να διεκπεραιώνουν βασικές αγορές, να κατανοούν και να αξιοποιούν πληροφορίες για την εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο της Θεματικής Ενότητας οι εκπαιδευόμενοι θα επεξεργαστούν αυθεντικό υλικό όπως αυτό που συναντούν στην καθημερινή τους ζωή: ταμπέλες, συσκευασίες, οδηγίες χρήσης, διαφημίσεις και ενημερωτικά φυλλάδια, έντυπα, μικρές αγγελίες, προγράμματα, προσκλήσεις, κάρτες, ιστοσελίδες, απλά άρθρα από εφημερίδες ή περιοδικά κ.ο.κ. Μέσα από το είδος του υλικού και την επιδίωξη ενίσχυσης της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης θα υπάρξει ανταλλαγή εμπειριών, απόψεων και βιωμάτων για θέματα της καθημερινής ζωής, ώστε τελικά οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να καλύπτουν αυτόνομα τις ανάγκες επικοινωνίας τους μέσω προφορικού και γραπτού λόγου.

7.3 Τσιγγάνοι – Γλωσσικές δεξιότητες II

Η Θεματική Ενότητα «**Τσιγγάνοι – Γλωσσικές Δεξιότητες II**» και το αντίστοιχο διδακτικό υλικό απευθύνεται στα μέλη της κοινότητας των Ρομά που ζουν στην Ελλάδα και επιθυμούν να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην ελληνική γλώσσα, ώστε να λειτουργούν αυτόνομα και αποτελεσματικά σε συνηθισμένες επικοινωνιακές περιστάσεις και να ανταποκρίνονται με ευχέρεια στις ανάγκες των καθημερινών συναλλαγών. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι που θα παρακολουθήσουν τη Θεματική Ενότητα αναμένεται να είναι σε θέση, όταν θα την ολοκληρώσουν:

- να κατανοούν τα βασικά σημεία, αλλά και αρκετές λεπτομέρειες, των πληροφοριών που μεταδίδονται προφορικά και σχετίζονται με θέματα της καθημερινής ζωής στο δημόσιο και στον ιδιωτικό χώρο (εργασία, υπηρεσίες, γιορτές και διασκέδαση, υγεία),
- να δίνουν σημαντικές πληροφορίες για τον εαυτό τους και την εργασία τους, τα ενδιαφέροντά τους, τα πράγματα που τους αρέσουν ή δεν τους αρέσουν, πιθανά προβλήματα υγείας,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- να δίνουν οδηγίες και να εκφράζουν συναισθήματα, αιτήματα και παράπονα,
- να ζητούν πληροφορίες για καθημερινά τους προβλήματα στην εργασία ή για να πραγματοποιήσουν συναλλαγές με υπηρεσίες (Δήμος, Αστυνομία, Εφορία, ΙΚΑ, Νοσοκομεία κ.ο.κ.) και να κατανοούν τις οδηγίες που τους δίνονται,
- να συμπληρώνουν έγγραφα, όπως αιτήσεις και δηλώσεις, να γράφουν γράμματα και ηλεκτρονικά μηνύματα, επιστολές παραπόνων και να κρατούν σημειώσεις για θέματα που τους ενδιαφέρουν,
- να κατανοούν ενημερωτικά φυλλάδια, απλά έντυπα πληροφοριών όπως αυτά που μπορεί να συναντήσουν σε μια τράπεζα, στο ΙΚΑ, στο χώρο εργασίας τους ή σε ένα ΚΕΠ (Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών), καθώς και απλά άρθρα σε εφημερίδες ή περιοδικά.

7.4 Τσιγγάνοι – Υποστήριξη στην καθημερινή ζωή

Το εκπαιδευτικό υλικό για την εκπαίδευση ενήλικων Τσιγγάνων απευθύνεται σε πληθυσμό με ειδικά χαρακτηριστικά, τα οποία τον καθιστούν ευάλωτο κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά.

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό θα τον υποστηρίξει να ισχυροποιήσει την ικανότητα και την αυτοπεποίθησή του, ώστε να βιώνει την καθημερινότητά του με αρμονία και ισορροπία για να ενταχθεί ομαλά, δημιουργικά, συνειδητά, αποτελεσματικά και ουσιαστικά στην ευρύτερη κοινωνία έχοντας ισότιμες σχέσεις με τα άτομα της δικιάς του κοινότητας αλλά και με τους υπόλοιπους πολίτες της χώρας του.

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει έξι (6) υποενότητες με θεματικές που έχουν άμεση σχέση με την καθημερινή ζωή των Τσιγγάνων.

Οι 6 βασικές υποενότητες είναι:

- πολιτισμική ταυτότητα
- οικιστικός χώρος
- εκπαίδευση
- απασχόληση
- υγεία
- υπηρεσίες

και περιλαμβάνουν δραστηριότητες και ασκήσεις:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1) που στοχεύουν στην τόνωση της αυτοεκτίμησής τους και στην αποδοχή της πολιτισμικής τους ταυτότητας και

2) που τους υποστηρίζουν στην αντιμετώπιση των τομέων της καθημερινότητάς τους για την κοινωνική τους ένταξη.

Το ζητούμενο για τον εκπαιδευόμενο είναι να μπορεί να αξιοποιεί τις εμπειρίες, τα βιώματα, τις γνώσεις, τις πληροφορίες της καθημερινότητάς του και να επιχειρεί με την υποστήριξη του συγκεκριμένου υλικού να τις αφηγείται μέσα σε ένα συλλογικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

7.5 Κρατούμενοι – Επικοινωνία στην καθημερινή ζωή (A1)

Σκοπός της ενότητας (A1) είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι κρατούμενοι τη βασική επικοινωνιακή ικανότητα χρήσης της ελληνικής γλώσσας, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται σε καθημερινές ανάγκες ή καταστάσεις με τυπικό ή φιλικό τρόπο.

Η ενότητα έρχεται να καλύψει τις βασικές επικοινωνιακές ανάγκες μιας αρκετά διαφορετικής ομάδας, δηλ. εκπαιδευόμενων κρατουμένων που μιλούν Ελληνικά ή κάποια άλλη γλώσσα χωρίς όμως συγκεκριμένο επίπεδο εκπαίδευσης ή συγκεκριμένο επίπεδο γνώσης Ελληνικών και να τους βοηθήσει να αποκτήσουν βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες για τις ανάγκες της καθημερινότητας εντός και εκτός φυλακής.

Σε αυτό το πλαίσιο παρουσιάζονται απλές επικοινωνιακές καταστάσεις που αφορούν στην καθημερινή ζωή, π.χ. ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης εντός και εκτός φυλακής, οργάνωση της κοινωνικής ζωής (ενοικίαση σπιτιού, αγορές, φιλικές σχέσεις, διασκέδαση), επαφή με δημόσιες υπηρεσίες, χρήση των Μέσων Μαζικής Συγκοινωνίας, επίσκεψη στον γιατρό, κ.ά.

Η προσέγγιση της ενότητας είναι επικοινωνιακή: παρουσιάζονται διάλογοι, όσο γίνεται πιο κοντά στην πραγματικότητα, και συνοδεύονται από έναν πίνακα με το λεξιλόγιο του διάλογου. Ακολουθούν τα γραμματικά φαινόμενα με παραδείγματα και δραστηριότητες εφαρμογής. Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επικοινωνούν κατά κύριο λόγο προφορικά, να κατανοούν, να χρησιμοποιούν απλές εκφράσεις και να ανταποκρίνονται σε απλές καθημερινές ανάγκες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.6 Κρατούμενοι – Επικοινωνία στην καθημερινή ζωή (A2)

Η ενότητα A2 (βασική γνώση) απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους κρατούμενους που επιθυμούν να βελτιώσουν τη ζωή και την καθημερινότητά τους μέσα και στο μέλλον έξω από τη φυλακή σε ό,τι αφορά στις επικοινωνιακές δεξιότητες στην ελληνική γλώσσα.

Αποτελεί συνέχεια της ενότητας A1 (στοιχειώδης γνώση) και σε αυτό το επίπεδο ο εκπαιδευόμενος κρατούμενος μπορεί να χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα στον προφορικό και γραπτό λόγο, τυπικό ή φιλικό, για να ανταποκρίνεται σε καθημερινές ανάγκες και καταστάσεις επικοινωνίας.

Η ενότητα έρχεται να καλύψει τις ανάγκες Ελλήνων και αλλοδαπών εκπαιδευόμενων κρατουμένων χωρίς συγκεκριμένο επίπεδο εκπαίδευσης ή συγκεκριμένο επίπεδο γνώσης Ελληνικών, που επιθυμούν όμως όλοι να μάθουν Ελληνικά. Κοινός στόχος η διάθεση βελτίωσης μέσω της ελληνικής γλώσσας, που ο καθένας γνωρίζει ή / και έχει διδαχτεί περισσότερο ή λιγότερο.

Σε αυτό το πλαίσιο παρουσιάζονται επικοινωνιακές καταστάσεις: η καθημερινή ζωή, οι κοινωνικές σχέσεις, η επαγγελματική ζωή, η εκπαίδευση, ο ελεύθερος χρόνος, η αγορά εργασίας, τα προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται σε πρώην φυλακισμένους, τα ΜΜΕ, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει σύνδεση με τις θεματικές της ενότητας A1, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι να εμπεδώσουν και να συνδέσουν τα θεματικά λεξιλόγια, τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα.

7.7 Κρατούμενοι – Υποστήριξη κρατουμένων

Η θεματική ενότητα εστιάζει στην προσωπική ανάπτυξη των εκπαιδευόμενων φυλακισμένων, ώστε να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, να αντιληφθούν τα ταλέντα, τις δεξιότητές τους, τα δυνατά τους σημεία, να βελτιώσουν την αυτοεικόνα τους και να αποκτήσουν μια θετική στάση σε κάθε προσωπική και επαγγελματική προοπτική.

Οι εκπαιδευόμενοι κρατούμενοι εξοικειώνονται με τεχνικές ιδιαίτερα χρήσιμες τόσο στο πλαίσιο της φυλακής όσο και εκτός, στην ανάπτυξη προσωπικών, κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων και στην αναζήτηση εργασίας: η διαχείριση των συναισθημάτων (κατανόηση των προσωπικών συναισθημάτων και των συναισθημάτων των άλλων), η σωστή αξιοποίηση του χρόνου (ανάπτυξη συγκεκριμένων στόχων και υλοποίηση), η επιτυχής επίλυση συγκρούσεων, η αντιμετώπιση του άγχους, οι τεχνικές εξεύρεσης εργασίας, το βιογραφικό σημείωμα και η τεχνική της συνέντευξης αποτελούν βασικές θεματικές, στις οποίες οι εκπαιδευόμενοι εξασκούνται μέσα από βιωματικές δραστηριότητες και παιχνίδια.

Απώτερος στόχος είναι η εξασφάλιση καλύτερων προϋποθέσεων ισότητας ευκαιριών, ένταξης των

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εκπαιδευόμενων κρατούμενων στην αγορά εργασίας και την κοινωνική ζωή μετά την αποφυλάκιση, μείωσης του κοινωνικού αποκλεισμού και διαμόρφωσης στάσης ενεργού πολίτη. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ενημέρωση για τις δυνατότητες εκπαίδευσης, πρόσβασης στην εργασία και στην υγεία εντός φυλακής, ώστε να υπάρχει μια εικόνα για όλα τα προγράμματα που προσφέρονται και ο κάθε ενδιαφερόμενος να τα αξιοποιήσει ανάλογα.

7.8 Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης– Γλωσσικές δεξιότητες I

Η θεματική ενότητα «**Μουσουλμανική Μειονότητα – Γλωσσικές Δεξιότητες I**» και το αντίστοιχο διδακτικό υλικό απευθύνεται στα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας που ζουν στην Ελλάδα και επιθυμούν να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην ελληνική γλώσσα. Σχεδιάστηκε για ενήλικους εκπαιδευόμενους από το αρχικό επίπεδο μέχρι και το επίπεδο του βασικού χρήστη της γλώσσας.

Έτσι, όσοι συμμετέχουν σε αυτό το πρόγραμμα αναμένεται να αναπτύξουν εκείνες τις γλωσσικές, επικοινωνιακές και διαπολιτισμικές ικανότητες που θα τους διευκολύνουν να κατανοούν και να χρησιμοποιούν προφορικό και γραπτό λόγο, τυπικό ή φιλικό, για να ανταποκρίνονται σε καθημερινές ανάγκες και καταστάσεις επικοινωνίας, όπως το να παρουσιάζουν τον εαυτό τους και οικεία τους πρόσωπα, να ζητούν και να κατανοούν πληροφορίες που σχετίζονται με τα μέσα μεταφοράς, να διεκπεραιώνουν βασικές αγορές και να επικοινωνούν στο χώρο εργασίας ή στο πλαίσιο αναζήτησης εργασίας.

Στο πλαίσιο της Θεματικής Ενότητας οι εκπαιδευόμενοι θα επεξεργαστούν αυθεντικό υλικό όπως αυτό που συναντούν στην καθημερινή τους ζωή: ταμπέλες, συσκευασίες, οδηγίες χρήσης, διαφημίσεις και ενημερωτικά φυλλάδια, έντυπα, μικρές αγγελίες, προγράμματα, προσκλήσεις, κάρτες, ιστοσελίδες, απλά άρθρα από εφημερίδες ή περιοδικά κ.ο.κ.

Μέσα από το είδος του υλικού και την επιδίωξη ενίσχυσης της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης θα υπάρξει ανταλλαγή εμπειριών, απόψεων και βιωμάτων για θέματα της καθημερινής ζωής, ώστε τελικά οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να καλύπτουν αυτόνομα τις ανάγκες επικοινωνίας τους μέσω προφορικού και γραπτού λόγου.

7.9 Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης – Γλωσσικές δεξιότητες II

Η θεματική ενότητα «**Μουσουλμανική Μειονότητα – Γλωσσικές Δεξιότητες II**» και το αντίστοιχο διδακτικό υλικό απευθύνεται στα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας που ζουν στην Ελλάδα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

και επιθυμούν να βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να επικοινωνούν στην ελληνική γλώσσα, ώστε να λειτουργούν αυτόνομα και αποτελεσματικά σε συνηθισμένες επικοινωνιακές περιστάσεις και να ανταποκρίνονται με ευχέρεια στις ανάγκες των καθημερινών συναλλαγών. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι που θα παρακολουθήσουν τη Θεματική Ενότητα αναμένεται να είναι σε θέση, όταν θα την ολοκληρώσουν:

- να κατανοούν τα βασικά σημεία, αλλά και αρκετές λεπτομέρειες, των πληροφοριών που μεταδίδονται προφορικά και σχετίζονται με θέματα της καθημερινής ζωής (κατοικία, υπηρεσίες, διασκέδαση, εκπαίδευση, υγεία),
- να δίνουν σημαντικές πληροφορίες για τα ενδιαφέροντά τους, τα πράγματα που τους αρέσουν ή δεν τους αρέσουν, για κάποιο πρόβλημα υγείας, για το σχολείο ή τα μαθήματα που παρακολουθούν οι ίδιοι ή τα παιδιά τους, να δίνουν σχετικές συμβουλές και οδηγίες και να εκφράζουν συναισθήματα, αιτήματα και παράπονα,
- να ζητούν ενημέρωση και πληροφορίες για να λύσουν καθημερινά προβλήματα ή να πραγματοποιήσουν συναλλαγές με υπηρεσίες (Δήμος, Αστυνομία, Εφορία, Τράπεζα κ.ο.κ.) και εκπαιδευτικούς οργανισμούς ή για να ενοικιάσουν ένα χώρο κατοικίας,
- να συμπληρώνουν έγγραφα, όπως αιτήσεις και δηλώσεις, να γράφουν γράμματα και ηλεκτρονικά μηνύματα, επιστολές παραπόνων και να κρατούν σημειώσεις για θέματα που τους ενδιαφέρουν,
- να κατανοούν ενημερωτικά φυλλάδια, απλά έντυπα πληροφοριών όπως αυτά που μπορεί να συναντήσουν σε μια Εφορία ή ένα ΚΕΠ ή αυτά που σχετίζονται με εκπαιδευτικά θέματα και προγράμματα, οδηγίες χρήσης, οδηγούς και προγράμματα διασκέδασης, απλά άρθρα σε εφημερίδες ή περιοδικά.

9.1 Εκπαίδευση Μεταναστών Επίπεδο Α1: Απευθύνεται σε αρχάριους ή ψευδοαρχάριους (όσοι δεν έχουν κατακτήσει όλες τις γλωσσικές δεξιότητες της ελληνικής γλώσσας) υποψηφίους

Εισαγωγικά μαθήματα στην ελληνική γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό, καθώς και στον τρόπο ζωής της ελληνικής κοινωνίας. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν τη γλωσσική δεξιότητα αλλά και πρακτικές κοινωνικές ικανότητες, ώστε να ανταποκρίνονται στις επικοινωνιακές καταστάσεις της καθημερινής ζωής και να εξοικειωθούν με το κοινωνικό περιβάλλον, την ιστορία και τον πολιτισμό της χώρας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός είναι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και τις πρακτικές κοινωνικές και διαπολιτισμικές ικανότητες που απαιτούνται για την κοινωνική ένταξη των ίδιων και των οικογενειών τους.

Συμμετέχουν **Πολίτες της Ε.Ε. και υπήκοοι τρίτων χωρών ανεξαρτήτως καταγωγής**, από την ηλικία των 16 ετών και άνω, που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.

10.13 Νέες εναλλακτικές καλλιέργειες

Το γνωστικό αντικείμενο «Νέες εναλλακτικές καλλιέργειες» έχει ως γενικό σκοπό να ενισχύσει τους συμμετέχοντες εκπαιδευόμενους με βασικές γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να αναπτύξουν πρωτοβουλίες εφαρμογής νέων εναλλακτικών καλλιεργειών (όπως για παράδειγμα το γκότζι μπέρι, το ιπποφάες, το μύρτιλο, η στέβια και άλλες καλλιέργειες), ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα επιμέρους χαρακτηριστικά της περιοχής.

10.64 Λαογραφία του τόπου

Στόχος είναι η επαφή με την ελληνική πολιτιστική παράδοση, κυρίως σε τοπικό επίπεδο, με σκοπό να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι τις διάφορες όψεις του ελληνικού παραδοσιακού πολιτισμού και να κατανοήσουν τη σημασία του για το σύγχρονο άνθρωπο.